

LITERKA

BŘEZEN 2015

Vážení čtenáři Literky,

teprve nedávno jsem si všimla, že 1. březen a 1. listopad připadá v kalendáři vždy na stejný den v týdnu (letos na neděli). Když jsem přemýšlela, o čem budu v březnovém úvodníku Literky psát, intuitivně jsem se pořád vracela k editoriale listopadovému. Psala jsem v něm, jak náhle přechází skutečné léto ve skutečnou zimu. Verše Zdeny Zábranské o letní a zimní duši mi snad natrvalo utkvěly v mysli. A vrací se i teď, kdy naopak zimní duše naráží o letní duši. Listopad a březen mají kromě shodných dat v kalendáři společný i ten přechod a proměnu v přírodě, byť se v obou měsících ubírá opačným směrem.

Březen je pro mě symbolem vlévání nové energie. A to nejen v přírodě, ale i v kulturním a literárním životě. Zvolení března jako tzv. Měsíce knihy byla podle mě šťastná volba. Letos už tomu bude šedesát let, podnět k tomuto aktu pocházel z oficiálních politických kruhů a měl jistý ideologický záměr, ale samotná myšlenka otevřít lidem svět literatury byla sama o sobě hluboká. Svědčí o tom také fakt, že tradice března jako tzv. Měsíce knihy stále přetrvává, byť s drobnými změnami v pojmenování (které jsou zajímavé a dokládají proměnu českého literárního a čtenářského života).

Příroda i literatura se měsícem březnem probouzí i v Památníku písemnictví na Moravě. Dne 18. března v 17 hodin totiž odstartujeme nový cyklus našich pravidelných autorských čtení a literárních besed. A nemohli jsme si vybrat příznačnějšího autora. Prvním protagonistou totiž bude Petr Čermáček, básník, výtvarník, povoláním však docent na Fakultě dřevařské a lesnické Mendelovy univerzity. V jeho verších se harmonicky snoubí literární erudice i láskyplný vztah k přírodě. Přijďte tedy nasát do Památníku písemnictví jarní — knižní i přírodní — atmosféru. Budete vítáni.

Příjemné téměř jarní čtení Vám přeje
Petra Pichlová

Petr Čermáček: Léta

Horké odpoledne voní po asfaltu.
V prodlevě mezi mnou a mnou, v ulicích
obou mých měst, kreslí vroucí mandalu
stále týž asfaltér, po sté, po tisíci

obloukem kolem čtverce kanálu.
Lehce váznoucí pohyb, obvod a střed.
Každá z vrstev znovu smaže čáru
mezi pevným a nejistým, tehdy i teď.

NEJBLIŽŠÍ AKCE PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

18. března, 17 hodin, StřeDění: Petr Čermáček

Autorské čtení básníka, recenzenta, editora, výtvarníka a šéfredaktora literární revue Weles. Petr Čermáček (* 1972) je autorem šesti básnických sbírek, které i sám výtvarně doprovodil. Součástí StřeDění bude také vernisáž výstavy grafik autora.

22. března, 16.30 hodin, vernisáž výstavy Vítězslav Nezval. Život a dílo

Výstava Památníku písemnictví na Moravě z roku 2013 přenesená do Třebíče, kde básník trávil svá gymnaziální studentská léta. Úvodní slovo na vernisáži pronese PaedDr. Libor Kalina. Výstava bude v Městské knihovně v Třebíči otevřena u příležitosti znovuoobnoveného festivalu poezie Nezvalova Třebíč 2015 do 30. dubna.

31. března 2015, uzávěrka soutěže Skrytá paměť Moravy

Do konce března mohou mladí spisovatelé zasílat své prozaické soutěžní texty na téma Všude dobře... do Památníku písemnictví na Moravě. Soutěž je rozdělena do dvou kategorií: I. kategorie: texty autorů ve věku od 12 do 15 let (v rozsahu 1—3 normostrany); II. kategorie: texty autorů ve věku od 16 do 19 let (v rozsahu 4—10 normostran textu).

HOSTOVSKÉ SYMPOZIUM

Na profilovou výstavu Host do domu — Sen o svobodě bude Památník lákat zájemce o literární historii a své návštěvníky až do poloviny června. Příprava výstavy, mimochodem cenná v tom, že téma legendárního časopisu dosud zůstávalo stranou zájmů literárních historiků, přinesla řadu poznatků a zajímavostí, které se i přes snahu kurátorů do expozice nevešly. Logickým vyústěním jejich práce se proto stane květnové sympozium. Téma sympozia Host do domu — Literát versus redaktor, by ovšem mohlo být posouzeno i z pozice soudobé žurnalistiky. K ceněnému katalogu výstavy tak záhy přibude i sborník příspěvků ze sympozia, jehož jednání bude hostit dne 20. května sál prelatury rajhradského benediktinského kláštera. Zájemci o literární dějiny jsou srdečně zváni.

TRVAJÍCÍ VÝSTAVY

19. února — 26. dubna 2015, Mistrovské drobnosti

Nahlédnutí do sbírek Muzea Brněnska zaměřené na výtvarné skvosty 18. a 19. století. Grafika, kresba, akvarely, miniatury, knihy a drobné předměty užitého umění, dokládající proměnu dobového vkusu od barokní reprezentativnosti k romantickému sentimentu.

27. listopadu 2014 — 14. června 2015, Host do domu — Sen o svobodě

Téměř naplněný sen o dokonalém literárním časopise.

GENIUS LOCI — ZNOJMO (MĚSTO S PŘÍVLASTKEM)

Vyhlášené centrum jihomoravského vinařství, město proslulých okurek, známého a hojně navštěvovaného vinobraní a v neposlední řadě poklidného Národního parku Podyjí — to a mnohem více je město Znojmo.

Najdeme zde však i řadu dalších kulturních památek, akcí a záhad, které určitě stojí za to navštívit. Já osobně, vždy když zavítám do svého rodného města, ráda zajdu na Radniční věž, kde na vyhlídce při zavření okenic můžeme spatřit znojenské střechy vzhůru nohama. Záhada? Ale ne! Jedná se vlastně o cameru obscuru. Nesmíme samozřejmě zapomenout ani na světoznámou Národní kulturní památku ČR — rotundu svaté Kateřiny z 12. století.

A co město Znojmo a literatura? Nedaleko města Znojma, přesněji v Popicích u Znojma se narodil významný spisovatel, který většinu svého života strávil v Rakousku a Spojených státech amerických. Zajímavé je, že byl poradcem španělského krále Josefa Bonaparte a jeho jméno je Charles Sealsfield (vlastním jménem Karl Anton Postl). Také český spisovatel a novinář Pavel Švanda, který v současné době žije a působí v Brně, je stejně jako já rodákem ze Znojma. V 60. letech 20. století byl redaktorem časopisu Host do domu, o kterém se toho můžete dozvědět více na výstavě v Památníku písemnictví na Moravě.

A co bych o městě Znojme řekla závěrem? Jednoduše ho mám moc ráda. Ráda se sem vracím. Město má totiž krásnou zlatavou jiskru, jasně dřevitou vůni s lipovým nádechem a zejména jeho medová chuť s jemnou kyselinkou mě neskutečně baví. Jak jinak, jde přece o město s přívlastkem.

Jana Poláková

HLEDÁME

Kulturněpolitický měsíčník Červený květ vycházel v letech 1956—1969 v Ostravě. Jedním z jeho šéfredaktorů byl v letech 1959—1960 také Oldřich Šuleř. Zpočátku se v časopise objevovaly beletristické i obecně kulturní a odborné příspěvky autorů působících v severomoravském regionu. Mezi autory, kteří do časopisu pravidelně přispívali, patřil například Jiří Veselský. S časopisem jsou spjaty básnické začátky Jindřicha Zogaty či Vladimíra Macury. Literárněvědnými studiemi a recenzemi přispívali například Milan Blahynka, Drahomír Šajtar nebo Oldřich Králík.

Do knihovny či do sbírek Památníku písemnictví na Moravě hledáme zejména ročníky 1956 a 1963—1969.

V únorovém čísle Literky jsme zveřejnili výzvu, že hledáme novoročenky-čtyřverší Jana Skácela. Díky Emanuelu Ranému a Jiřímu Opelíkovi se naše sbírka opět trochu rozšířila. Ale v pátrání po dalších variantách těchto novoročenek stále pokračujeme. Jste-li jejich šťastnými vlastníky, či někoho takového znáte, neváhejte nás kontaktovat. Rádi bychom uchovali pro veřejnost co nejkompletnější sadu těchto přání. Stačí nám jejich elektronická varianta (skeny či kopie), nemusí se nutně jednat o originály.

Můžete nám napsat (Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, 664 61 Rajhrad), zavolat (telefon: 547 229 932) nebo využít elektronické pošty (p.pichlova@muzeumbnenska.cz). Děkujeme!

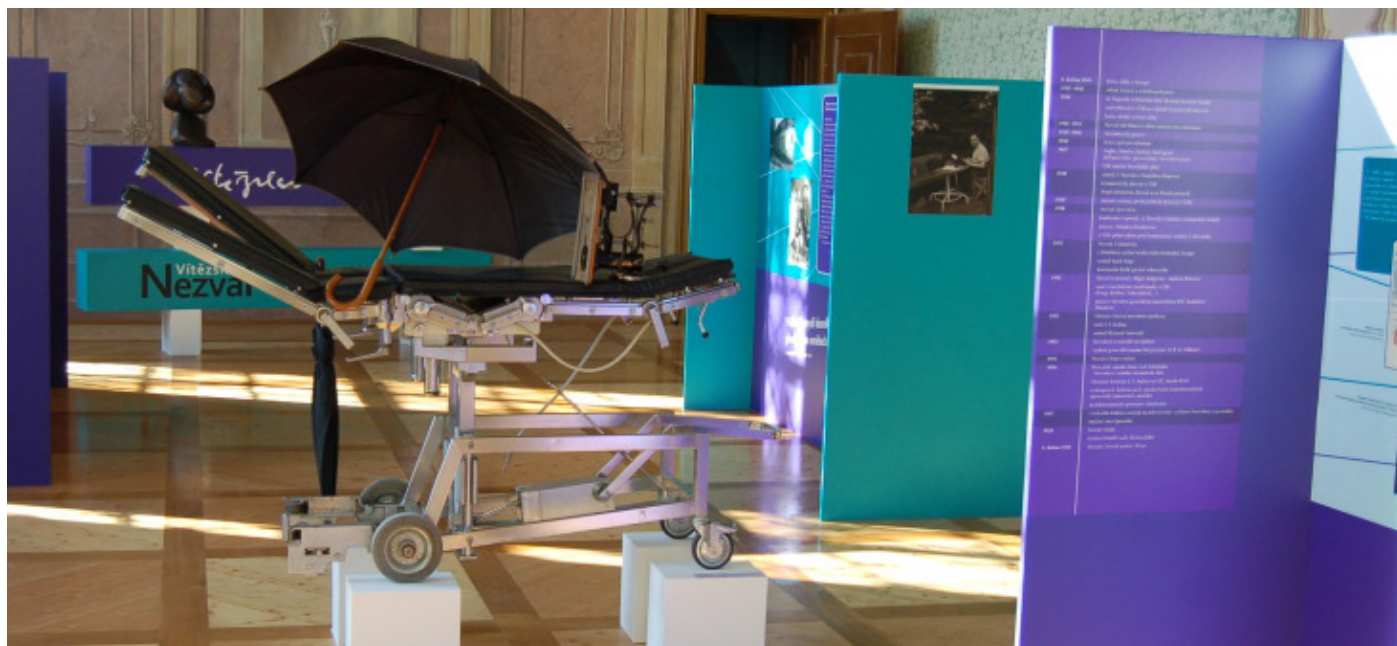
NEZVALOVA VÝSTAVA OŽIJE V TŘEBÍČI

Městská knihovna v Třebíči se rozhodla obnovit starý festival poezie tradičně v tomto městě konaný pod názvem Nezvalova Třebíč. Stálo to zajisté nemalé úsilí, jak dokládá bohatý program zveřejněný na webových stránkách knihovny: <http://www.knihovnatr.cz/cze/aktualni-projekty/nezvalova-trebic/>.

Dny nabité nejen literárními skutky doplní také výstava, kterou znají naši návštěvníci již z Rajhradu. V prostorech trebičské městské knihovny tak znovu uvidí světlo světa Nezvalovy fotografie, knihy a vzpomínky jeho přátel a kolegů na tohoto slavného trebičského gymnazistu. Je to tak, Nezval se vlastně vrací do svého studentského města, kde v desátých letech minulého století navštěvoval gymnázium. Milovníci Nezvalovy poezie a ti, kdo rádi zkoumají střípky ze života literárních osobností, si jistě nenechají ujít komentovanou prohlídku zdejšího středoškolského ústavu, který vychoval básníka, jenž chrlil verše jako bývalé kašny trebičského Karlova náměstí.

Nezvalově osobnosti by také jistě lahodila plánovaná festivalová akce nazvaná „guerilla poetring“, kdy si poezie zcela podmaňuje městský prostor a stává se jeho součástí. Po návštěvě některé z pražských vináren by se Nezval také jistě neváhal do takovéto poetické akce zapojit. Otázkou ovšem zůstává, co by na to řekla jeho maminka Emilka. Guerilla poetring však roku 2015 proběhne v mezích zákona. Nezvalova maminka tak nebude nucena psát nabádací dopisy již dospělému Slávkovi a činit mu výčitky tak jako kdysi, v době jeho pražských studií. I takovéto úsměvné střípky z Nezvalova života výstava v Třebíči představí. Vernisáž výstavy se uskuteční 22. března v 16. 30 hodin, pro veřejnost bude otevřena do 30. dubna.

(kc)



3 otázky pro Petra Čermáčka



Pracujete jako pedagog na Mendelově univerzitě v Brně a literatuře a výtvarnému umění se věnujete jen ve svém volném čase. Vyhovuje Vám toto dělení? Nechtěl byste se uměním živit?

Nevnímám to jako striktně oddělené. Podle mne má mít dobrý pedagog či vědec dostatek tvůrčího ducha, představivosti, fantazie a naopak básník či grafik má mít touhu po přesnosti, po pojmenování a poznání podstatného. Jedno doplňuje a rozvíjí druhé. Živit se uměním, to je samozřejmě na jednu stranu lákavé, je v tom svoboda v plánování svého času, možnost delšího setrvalého soustředění atd. Na druhou stranu, kolik lidí se u nás užívá uměním a za jakých podmínek? Takže i to, že se jím člověk neživí, poskytuje, byť jinak, svobodu.

Máte literární a výtvarné vzory? Kdo patří mezi Vaše oblíbené autory?

Vzory nemám. A oblíbených autorů pak velmi mnoho. Úplný seznam nelze podat, tak tedy jen výběrově. Jiří Pištora, Jan Zábrana, Karel Šiktanc, Ladislav Dvořák, Miloš Doležal, Zdeněk Volf, Jaroslav Kovanda, Johannes Bobrowski, Gary Snyder, Galway Kinnell, James Wright, Jan Balabán, Chaim Potok, Cormac McCarthy, Torgny Lindgren, Daniel Kehlmann, Konstantin Paustovskij, Paul Klee, Josef Jíra, Daisy Mrázková, Jiří John, Michal Ranný...

Jste šéfredaktorem literární revue Weles. Můžete ji čtenářům Literky představit?

Literární revue Weles se v současnosti věnuje zejména nejnovější české poezii a próze. Weles začal vycházet v roce 1996, od roku 2003 vychází čtyři čísla ročně (příležitostně spojována do obsáhlejších dvojčísel). Podrobné informace najdete na webu www.welesrevue.cz. Zatím poslední je dvojčíslo 58—59 věnované, mimo jiné, punku — v textech anglických, amerických i našich kapel, stejně jako v literatuře (texty, které považujeme za punkem ovlivněné či punku svým naturelem blízké).

PETR ČERMÁČEK se narodil roku 1972 v Chocni. Žije v Brně, přednáší na Fakultě lesnické a dřevařské Mendelovy univerzity. Knižně vydal šest básnických sbírek: Drkotání větví (1998), V průsečíku ryb (2002), Mezi rezedami (2005), Rozhovory běloby (2006), Linea nigra (2008) a Vrstevnice (2010). Za básně obsažené ve sbírce Linea nigra byl nominován na Drážďanskou cenu lyriky. Své básnické sbírky doprovodil také výtvarně. Básnickou i výtvarnou tvorbu Petra Čermáčka spojuje střídmost, absence rozmáchlých gest. Zdrojem inspirace mu je nejbližší svět, rodina, příroda, každodenní okamžiky, v nichž se zastavuje a odkrývá jejich hlubší, všednodenním nánosem nezastřenou, tvář.

STŘÍPKY... KLÁŠTERNÍ ZAHRADNICKÉ

Kamélii, pocházející z Japonska a severní Číny, se říká královna zimních květů, protože ke svému růstu potřebuje chladný vzduch. Je jednou z nejkrásnějších pokojových rostlin kvetoucích výhradně v zimních měsících. Její květy v odstínech od bílé, přes růžovou až k červené jsou bez vůně (Jaroslav Vrchlický o jejích květech napsal, že jsou „prázdná kráska, pozlátka“).

Pořízení prvních čtyř rostlin kamélií ze zámeckého zahradnictví v Rájci nad Svitavou inicioval v roce 2006 zahradník benediktinského kláštera v Rajhradě. V dalších letech k prvním čtyřem přibývaly další rostliny (a každé z nich dal místní zahradník vlastní křestní jméno). Ne všem kaméliím se ale v rajhradském klášteře daří, nejvíce prospívají růžové plnokvěté ve východní křížové chodbě a bílé s jednoduchým i plným květem na hlavním schodišti kvadratury. Nejkrásnější pohled na rozkvetlé kamélie se návštěvníkům nabízí v průběhu měsíce března. Svoji návštěvu Památníku písemnictví na Moravě tedy moc neoddalujte, kamélie rozkvetou zase až příští zimu.

V rajském dvoře kláštera si od léta 2014 nemůžete nevšimnout místního páva (jmenuje se Bedřich) a dvou pávic (neboli Sáry a Bobiny). Pokud si jich přesto nevšimnete, vězte, že jsou schovaní v záhonech hortenzií nebo v tuji v jihozápadním rohu rajského dvora.



Prostory benediktinského kláštera v Rajhradě jsou rekonstruovány pro Památník písemnictví na Moravě (Muzeum Brněnska) s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.



PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Kláster 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136

Odpovědný redaktor: Libor Kalina

Redaktor: Petra Pichlová

Vychází jedenáctkrát ročně, číslo 3, ročník 9, 28. 2. 2015

MK ČR E 21218

www.muzeumbrnenska.cz

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257